

Ilmastoviisaus ja arkkitehtuuripolitiikka

Apolityötä ja muutosvoimia 13.10.2020 Päivi Airas

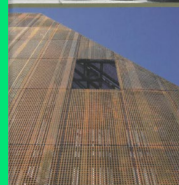
LAHTI

Arkkitehtuuripolitiikan päivittäminen

tähän päivään ja tulevien vuosien tarpeisiin

Valtakunnallinen APOLI2020

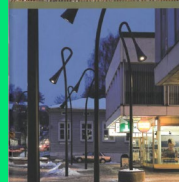
Paikallinen Lahden arkkitehtuuripolitiikka APOLI Lahti 2030

Harkiten hyvä tulee

Hämeen arkkitehtuurihjelma

Hämeen arkkitehdit SAFA

LAHTI

Valtakunnallinen apoli2020

Opetus- ja kulttuuriministeriö sekä ympäristöministeriö ovat asettaneet valmistelevan työryhmän, jonka tehtävänä on uudistaa 20-vuotias valtakunnallinen arkkitehtuuripolitiikka. Työryhmän toimikausi päättyy tämän kuun lopussa.

APOLI2020 -työssä on tarkasteltu, miten **yhteiskunnallisia haasteita** on mahdollista ratkoa **arkkitehtuurin keinoin...**

”ottaen huomioon edellisen arkkitehtuuripoliittisen ohjelman jälkeen tapahtunut kehitys, tulevaisuuteen vaikuttavat muutosvoimat ja muutosvauhdin nopeutuminen”

apoli2020 saatesanat

Työryhmän tulee tarkastella miten erilaiset muutosvoimat heijastuvat rakennettuun ympäristöön ja minkälaisia mahdollisuuksia ne luovat suomalaiselle arkkitehtuurille ja rakennetulle ympäristölle kokonaisuudessaan

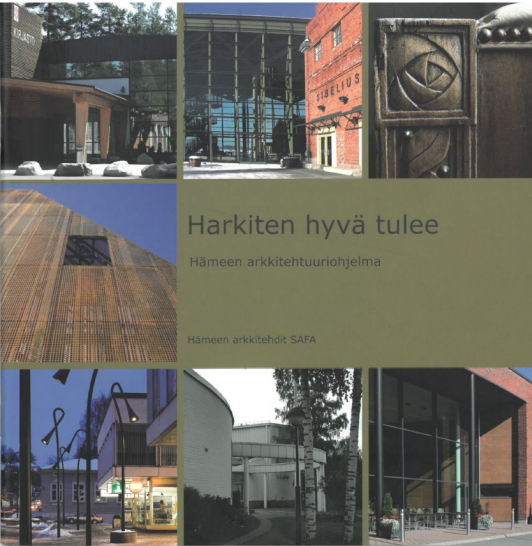

Häme ja APOLI Lahti 2030

Päijät-Hämeessä päivitystyö on käynnistynyt Lahdesta.

Nykyinen APOLI Lahti (Lahden arkkitehtuuripolitiikka) on vuodelta 2010. Vuoden 2020 Lahti aivan eri näköinen ja kokoinen kuin kymmenen vuotta sitten.

Apoli on työkalu ja tavoiteohjelma erityisesti Lahden kaupungin toimintaan, mutta myös kaikille ympäristön esteettisestä laadusta huolehtiville.

Hämeen arkkitehtuuriohjelma
vuodelta 2007

”Vain paras on kyllin hyvää”

Toimintaympäristön ja muutosten tunnistaminen

APOLI2020

- ✓ Kestävä kehitys ja elinkaariajattelu
 - ✓ Terveys ja hyvinvointi
 - ✓ Tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja osallistaminen
 - ✓ Väestökehitys, aluekehitys ja muuttoliikkeet
 - ✓ Kulttuuriperintö ja -matkailu
 - ✓ Arkkitehtuurikasvatus ja koulutus
-
- Digitalisaatio, uudet teknologiat ja innovatiivisuus
 - Arkkitehtuurin kritiikki, teoria ja tutkimus
 - Suomalaisen arkkitehtuurin tunnettuus, kilpailukyky ja vienti

APOLI Lahti 2030

- ✓ Aika. Hyvä suunnittelu vaatii kypsymistä ja aikaa. Hyvä rakentaminen vaatii aikaa
- ✓ Rakentamisen laatu ylös
- ✓ kulttuuriympäristöä tulee vaalia ja korjata
- ✓ tyhjeneville rakennuksille tulee löytää käyttö

Lahden imago

- Haluamme olla ylpeitä kaupungistamme ja vaalia Lahden imagoa, suunnitella hyvää kaupunkia, kyliä ja maaseutua, johon kuuluu myös **luonto** ja **maisema**.
- Kaupunkikokemus: tavoitteena luoda kokonaisvaltaisesti kiinnostavaa ja hyvää kokemusta Lahdesta.
- Lahden arvot
- Ympäristöpääkaupunki: hiilineutraali elämä – osallisuus – kiertotalous – luonto ja vesi
- Kaupunkiympäristöt asumisen/toiminnan paikkoina

APOLI Lahti 2030

Uudistustyö alkoi tämän vuoden alussa.

- ✓ Moniammatillinen työryhmä
- ✓ alueen oppilaitosten edustus
(kaupunkimuotoilu)
- ✓ Hämeen Arkkitehdit SAFA
- ✓ Työtä ohjaava Kaupunkiympäristö -
organisaation käsittävä ohjausryhmä

Apolityö jatkuu ensi kevääseen.

Pienryhmien sisältöehdotukset marraskuun loppuun mennessä.

Osallistamme sekä kaupunkilaisia että sidosryhmiämme.

Tehdään tietoiskuja luottamushenkilöille ennen ja jälkeen kuntavaalien.

Sisältötyö jatkuu kevään loppuun.

KAUPUNKI - ORGANISMI

IHMISET

- Erilaiset, eri-ikäiset, yksinäiset, perheet, työttömät, kulttuurierot

TIIVIS – KORKEA – VÄLJÄ – MATALA

- Tiivis yhdyskuntarakenne – keskitetty lämpöjärjestelmä – pienilmasto – vihreyden tarve
- Kylmäinen yhdyskuntarakenne – pienhiukkaset – maalämpö
- Kaupunkivihreä
- Taskupuistot

KADUT – TIET – POLUT

- Liikkuminen – kaavoitus
- Nopeat, hitaat
- Katupuut

PALVELUT

- Keskitetyt, hajautetut

RAKENNUKSET

- Rakennusmateriaalit Kiertotalous Puurakentaminen
- Terveet talot
- Tekniset Luonnonmukaiset ratkaisut
- Tavoite - ratkaisu

Kaupunkikokemus. Osallisuus.

- Onko olemassa yhteistä kokemusta? Kokemus hyvästä
 - Hyvinvointi
 - Kodin kokemus
 - Erilaisia paikkoja
 - Paikkojen ketjut
 - Toiminnat
 - Tekijät, toimijat
-
- Arkkitehtuuri ja kaupunkikokemus? Yhteisön rakenne, liima.
 - Paikan henki
 - Viihtyisyys

Ilmastoviisaus arkkitehtuuripolitiikassa. Tavoitteet ja todellisuus.

Esteettinen ohjelma – miten vaatimukset sopivat yhteen ilmastotavoitteiden kanssa?

Suunnittelun tärkeys

Materiaalit

Työn laatu

Kestävyys

Maisema ja ilmastoviisaus

Mahdollisuus korjausliikkeeseen

- ✓ **Energiatehokkuus, ilmastotavoitteet eivät ole välttämättä ristiriidassa rakennussuojelun kanssa, vaan parhaimmillaan oikealla tavalla toteutettuna kaikki toteutuu.**

Uudisrakentaminen. Täydennysrakentaminen. Kiertotalous.

- Laadukas aikaa kestävä arkkitehtuuri
- Lisärakentaminen, tiivistäminen
- Energiatehokkuus
- Luonmukaiset ratkaisut
- Tilatehokkuus
- Kierrätettävät materiaalit
- Rakennustekniikan kehitys
- Pitkä elinkaari, uudelleen käytettävyys
- Aikaa suunnitteluun

puu

puurakentamisen oikea paikka
miltä puutalo näyttää
organisaatioiden yhteistyö

Ajankohtaiset ilmiöt: ilmastonmuutos, resurssiviisaus, muunneltavuus, hiilineutraali rakentaminen

Rakentaminen. Rakennusperintö. Korjaaminen. Kiertotalous.

✓ Aina pitäisi tarkastella olemassa olevaa rakennuskantaa ja sen mahdollisuuksia.
Sitten vasta uudisrakentamista.

- Rakennetut kulttuuriympäristöt ja täydennysrakentaminen
 - Vanhan arvokkaan turvaaminen (sekä rakennukset että niiden ympäristö)
 - Elinkaariajattelu
 - Puurakentaminen
 - Osaavaan korjaamisen pitäisi kiinnittää huomiota.
 - Lisärakentaminen, alueiden tiivistäminen
 - Tyhjentyvät kiinteistöt
 - Erilaiset/uudet käyttötarkoitukset
 - Kiertotalous
-
- Ajankohtaiset ilmiöt: ilmastonmuutos, resurssiviisaus, muunneltavuus, hiilineutraali rakentaminen
 - Rakennustekniikan kehitys, kehittäminen ja koulutus
 - Tuloksen ”rehellisyys” autenttisuus

Purkamisen kalleus ja materiaalihukka voisi painaa vaakakupissa taloudellisena näkökulmana.

APOLI Lahti 2030

Työn tuloksena on ohjelma (julkaisu ja verkkosivut), jossa aiempien apolien tapaan tarkastellaan tämän päivän ympäristön parhaita ominaisuuksia, tunnistetaan tarinoita jotka ovat ympäristöön vaikuttaneet ja kuvitellaan tulevaisuutta. Kirjaamme myös konkreettisia tavoitteita, kuten teimme edellisessäkin apolissa.

Tavoitteita Apoli 2.0 tavoiteohjelma jälleen 10 vuodeksi

- Lahden arkkitehtuurin tulevaisuuden visio/kuva.
- Konkreettisia suunnitelmia näiden visioiden toteuttamiseksi.
- Ohjaustyökalu laadukkaamman suunnittelun/arkkitehtuurin saamiseksi Lahteen
- hyvinvointi, monipuolisen ympäristön vaikutukset ihmisiin
- Asiantuntijan näkökulma
- Ymmärrettävyys ja selkeys muillekin kuin arkkitehdeille
- Viiden E:n malli: ekologia, estetiikka, ekonomia, ergonomia, etiikka.
- Kauneus, kestävyys, käyttökelpoisuus (Vitruvius)
- Onko kauneus mielideasia - Vai koulutuskysymys?
- Laadukas aikaa kestävä arkkitehtuuri
- Taiteen %-periaate
- Ajan ilmiöihin vastaaminen: Ilmaston muutos – energiapihit ratkaisut – elintapojen muutokset – asumisen muutos ja moninaisuus (asunto- ja ruokakuntakoko) – liikkuminen – työskentelytavat - kulkutaudit

Ympäristöpääkaupunki Lahti

Toimenpide-ehdotuksia 1

- Huomio rakennusmateriaaleihin
- Kiertotalous
- Puurakentamisen edistäminen
- Lähituotteet
- Hybriditalot, Terveet talot
- **Suunnitelma puuttumispisteistä rakennusperinnön vaalimiseksi:**
- Konkreettiset ja realistiset tavoitteet
- Tavoite - ratkaisu

Yhteistyötä:
Lahden hiilineutraalin
rakentamisen
kehityskeskus

Kulttuuriympäristönäkökulman huomioiminen läpileikkaavana teemana kaikessa kaupungin toiminnassa, hankkeissa ja päätöksissä.

Toimenpide-ehdotuksia 2

- Kaupunkivihreä ja reitit
- Taskupuistot
- Katupuut
- vihreä rakentaminen – kompensatio
- Konkreettiset ja realistiset tavoitteet
- Tavoite - ratkaisu

Kulttuuriympäristönäkökulman huomioiminen läpileikkaavana teemana kaikessa kaupungin toiminnassa, hankkeissa ja päätöksissä.

Apolityö jatkuu

LAHTI